

Актуальність християнського виховання та навчання.

Переживаємо трагічні і водночас великі дні. Ці дні великі, бо в них ми пізнали нашу державу, та власний народ. Ці дні великі, бо сповнені трагізмом, позначені терпінням, навіть смертю багатьох невинних людей. І сьогодні ми не маємо права сприймати це через призму статистики. В ім'я пам'яті загиблих маємо стати кращими, жити і працювати краще по-новому, по-християнськи. Ці дні великі, бо саме в них народжується наше майбутнє.

Історичними, з погляду історіографії, можна називати тільки ті події, під впливом яких змінюється **курс життя**. Однак напрям життя змінюють не самі події, а люди, які беруть у них участь. Ніколи в історії український народ не міг перемогти ворога, якщо він найперше його не перемагав духовно.

Тільки сила Бога здатна загасити будь-які конфлікти, будь-які протистояння. **І той народ, який надіється на Бога є непереможним.**

І правда є у тому, що ми здатні змінити ситуацію у країні на краще. Але це можливо лише за умови духовного розвитку кожного. Позитивним сценарієм для України, у який я вірю всім серцем, є перемога агресора і будівництво духовно-зрілої, процвітаючої і сильної держави, яка стане прикладом для інших. Це можливо лише тоді, коли покаємося перед Господом за наші беззаконня, побачимо теперішню ситуацію у правді і прикличемо всім серцем на допомогу Всемогутнього Бога, бо без нього ми взагалі нічого не можемо робити, бо « у **Ньому бо живемо, рухаємось і існуєм** » (Ді.17,28). Однак, щоб змінити ситуацію, треба визнати **помилковість**, освятити свої серця Христом і почати будувати нове братерське християнське суспільство, в якому процвітатиме любов, а суть любові в тому, щоб бажати добра іншим.

Сьогодні розкриваючи суть християнських цінностей хочу застановитись на деяких думках. Мій виступ це погляд віруючої людини на ситуацію яка є і сердечні роздуми як нам бути.

Сучасне суспільство підійшло до демократії, але виявилось морально не дозрілим для неї. Ось і трактуємо демократію як вседозволеність і всеосудність, використовуємо її у своїх меркантильних інтересах.

Щоб змінити таку ситуацію, потрібно насамперед звернути увагу на виховання **громадян незалежної України**. Ніякі укази, рішення й постанови не допоможуть, поки населення України не вдосконалить свою ментальність, поки широкі народні маси не переймуться потребою жити згідно з високоморальними засадами. **А це може забезпечити лише відповідна концепція освіти й виховання. Від освіти й виховання залежить свідомість і світогляд людини, а від них, у свою чергу, залежить, як розвиватиметься, яким шляхом ітиме суспільство.**

Освіта – це стратегічний напрямок в державі.

В Україні, як давній християнській державі, великого значення надавалося релігійній освіті народу як **основного стержня моральності**. Про виховання моральності в суспільстві дбали не лише провідники Церкви, над тим ретельно працювали видатні українські вчені-педагоги. Особливо яскравими світочами були вчені: полтавчанин Григорій Ващенко (1878-1967), галичанин о.Юліян Дзерович (1871-1943) і закарпатець о.Августин Волошин (1874-1945). Це дуже знаменно, що вони походили з різних куточків України але створили однакові наукові концепції і дбали, **щоб Україна мала свою власну педагогіку, основу на вірі в Бога та служінню українській справі.**

Вважаючи народність найпрекраснішим створінням Божим на землі, з джерела якого повинно черпати своє натхнення виховання **К.Ушинський підкреслював:** « Є тільки один ідеал досконалості, перед яким схиляються усі народи – це ідеал, що подає нам християнство. Все, чим людина, як людина може і повинна бути, виражено цілком в божественному вченні, і вихователю залишається перш за все і в основу всього вкорінити

вічні істини християнства. Воно дає життя і вказує найвищу мету всякому вихованню, воно ж повинно служити для виховання кожного християнського народу джерелом всякого світла і всякої істини.»

Сучасна людина живе в інформаційному середовищі, утвореному засобами масової інформації. У цьому середовищі християн покликаний бути **служителем Істини**, вміти говорити правду, жити правдою.

1026 років тому наш Князь Святий Володимир зробив цивілізований вибір – крок до пізнання істини. Переживаючи тяжкі моменти історії, ми українці залишились віруючими людьми. Ми і далі маємо залишитись цивілізованим народом у великій європейській родині, узгоджуючи своє життя з **вічними Божими заповідями**. Якщо не зробимо свій вибір на користь віри, втратимо свою християнську ідентичність, загубимось, як народ, як нація.

Знаком моральної досконалості, навчання і життя для християн є центральна **божественна постать Ісуса Христа**, земне життя якого залишається ідеальним прикладом усім поколінням. Говорячи про християнські цінності, важливо пам'ятати, **що основою християнства є віра в Ісуса Христа – це віра у безмежну любов Божу до людини**. Сутністю цієї любові є те, що людина сама робить вибір . «Існує досить світла для тих, хто хоче бачити, і досить мороку для тих, хто не хоче» (**Б. Паскаль**).

«... На шостий день Бог сказав: «Сотворімо людину на наш образ і нашу подобу, і нехай вона панує над рибою морською, над птаством небесним, над скотиною, над усіма дикими звірами і над усіма плазунами, що повзають на землі». І сотворив Бог людину на свій образ, на Божий образ сотворив її: чоловіком і жінкою сотворив їх» (**Буття 1: 26-31**).

Бог створив нас громадянами. Це накладає на людину певні обов'язки, усвідомлення яких повинно формуватись, починаючи з наймолодшого віку. **Кожна** нація має виконувати встановлені **Богом** завдання. Фундаментальними засадами при цьому є віра батьків і відданість Церкві. Прищеплювати дітям почуття національної гідності та вчити патріотизму, під яким розуміється ідентифікація з християнським і гуманістичним корінням народу та його найшляхетнішими традиціями.

«Кожна людина має власний, лише їй призначений шлях розвитку і свої життєві завдання, проте напрямок цієї дороги завжди має бути підпорядкований вимозі всебічної моральної правди. Вчитель **повинен мати розуміння сутності людини, її призначення на землі**. Людина дорожча не тільки за всі скарби землі, але навіть за весь всесвіт. **Кожна окрема особистість – неповторна, унікальна**.» (О. Вишневський. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Дрогобич. Коло, 2003, -382)

Християнство це не вчення, а спосіб життя. Християнин завжди і всюди є символом Божої присутності між людьми. Кожне його слово, кожен його жест є часом визнання віри.

Однак, криза нашої віри сьогодні у тому, що номінально ми визнаємо себе християнами, але реально не віримо у присутність Бога у нашому житті, що Бог бачить усе, що робимо і говоримо, що навіть наші сердечні наміри відкриті божественному зору. Ми знаємо яким має бути християнин, яке має бути християнське життя, але коли подивимось на наше життя, на наші вчинки, то ми привчилися жити поверхово. І мусимо признатися собі щиро і чесно, що нам, як християнам, подобається жити подвійними стандартами і вважаємо, що це норма. Як християни ми завжди репрезентуємо нашого Творця, тому **маємо дбати про те, щоб завжди своїм прикладом вказувати на Нього. Християнство має бути центральним життєвим принципом**.

В сучасному світі слово втратило свою силу і вартість, напевно через те, що кожен з нас був багато разів в житті обманутий. Саме тому, для кожного з нас промовляє більше як хтось живе чи поступає, чим те, що він говорить.

Пам'ятаймо, що дитяча душа дуже чутлива до гармонії між тим, що вчитель говорить і тим, що робить.

Брехні в дітях позбудемося тоді, коли самі перестанемо говорити неправду – собі і людям.

Скромність не стане рисою наших вихованців, допоки не поборимо пиху в собі.

Віра, ідеалізм, впевненість у сили добра – завжди є фундаментом виховної діяльності вчителя.

Вчитель мусить шанувати тих, кого навчав і виховує, поважати його гідність.

Насправді необхідна величезна внутрішня **культура і сила духу**, аби виховати у дитині почуття гідності і передати розуміння пошанування гідності інших людей.

Які б не мала дитина блискучі знання, але успішною і людиною з виконанням своєї місії на землі вона може стати лише тоді, коли навчиться з допомогою правильної системи цінностей розрізняти добро і зло, плекати власну гідність і захищати гідність інших, боротися з несправедливістю, захищати слабших, йти проти течії. Тобто, нам потрібно в освіті сформувати **особистість** і ця система цінностей має бути не надумана, вона є цілком природно відповідна людині – **це система християнських цінностей**. Вона дозволить забезпечити, якщо буде закладена вчасно у людину, від багатьох помилок, яких потім у житті дуже важко виправити. Отже, **це те, без чого неможливий повноцінний розвиток громадянина і повноцінний розвиток суспільства**.

Основними пріоритетами освітньої діяльності школи повинно бути поглиблене вивчення предметів духовно-просвітницького спрямування і гармонійне виховання особистості. Християнська етика – основний предмет для формування моральних рис у школярів. На жаль починаючи з 1982 р. на предмет «Християнська етика» віють супротивні вітри. Ми не маємо висококваліфікованого вчителя, який може конкурувати з вчителем-предметником вищої категорії. Дуже часто, особливо в останні роки вчитель предмету «Християнська етика» був опосліджений. **Настав час**, щоб у нашому національному університеті фахово готували висококваліфікованого вчителя предметів духовно-просвітницького спрямування, який буде почувати себе гідно, впевнено.

Дозвольте Вашій ласкавій увазі декілька пропозицій :

- Філософія і методологія освіти відіграють важливу роль у формуванні свідомості молодого покоління. Тому для всебічного і гармонійного розвитку учня важливо, щоб освітній процес базувався не тільки на основі наукового осмислення дійсності, але на скарбах духовного, морального та культурного надбання українського народу і людства в цілому.
- Метою освітнього процесу повинно бути не тільки надання основ знань з різних предметів, але й формування всебічно розвиненої, духовно і морально зрілої особистості, готової зустрітися з викликами сучасного життя.
- При формуванні навчальних і виховних програм важливо, щоб кожен житель краю знав історію, культуру і традиції України та Тернопільщини зокрема, будував міжособистісні стосунки на християнських засадах добра і милосердя, повазі, шануванні інших культур і народних звичаїв, які не загрожують життю людей і національній безпеці.
- Навчальні плани повинні включати урок основи християнської етики в усіх класах загальноосвітньої школи Тернопільщини, поряд з цим шкільна і позашкільна програма має включати у себе яскраві епізоди жертовної боротьби українців за незалежність і соборність України, розкривати глибокі релігійні, сімейні, етнографічні та фольклорні традиції краю.
- Навчальні плани повинні включати у себе цілу систему спортивно-військово-патріотичного виховання.

Дорогі методисти! Господь обіцяв небесну нагороду за кухлик води, оскільки більше винагородить ваші добрі і незнані труди, збереже для кожного небесну нагороду сторицею. Повертаючись на робочі місця, пам'ятаймо, як сильно Господь любить кожного з нас, як сильно Він довіряє нам, доручаючи своє творіння. Не забуваймо також і про вимоги сьогодення : **високий професіоналізм, порядність та патріотизм**. Сьогоднішній час вимагає від нас не теоретичного знання про християнські цінності, а щоденного життя правдою і любов'ю, конкретних вчинків. Великий німецький філософ Імануїл Кант: «... зоряне небо наді мною і моральний закон в мені».

Господь великий і кличе нас до великого!

Сумлінно виконуючи своє служіння, не забуваймо, що кожна особа, яку зустрічаємо на своєму шляху - **це творіння Боже**.

«Не потоком шумних і галасливих фраз, а тихою, невтомною працею любіть Україну» - заохочує нас Митрополит Андрей Шептицький.